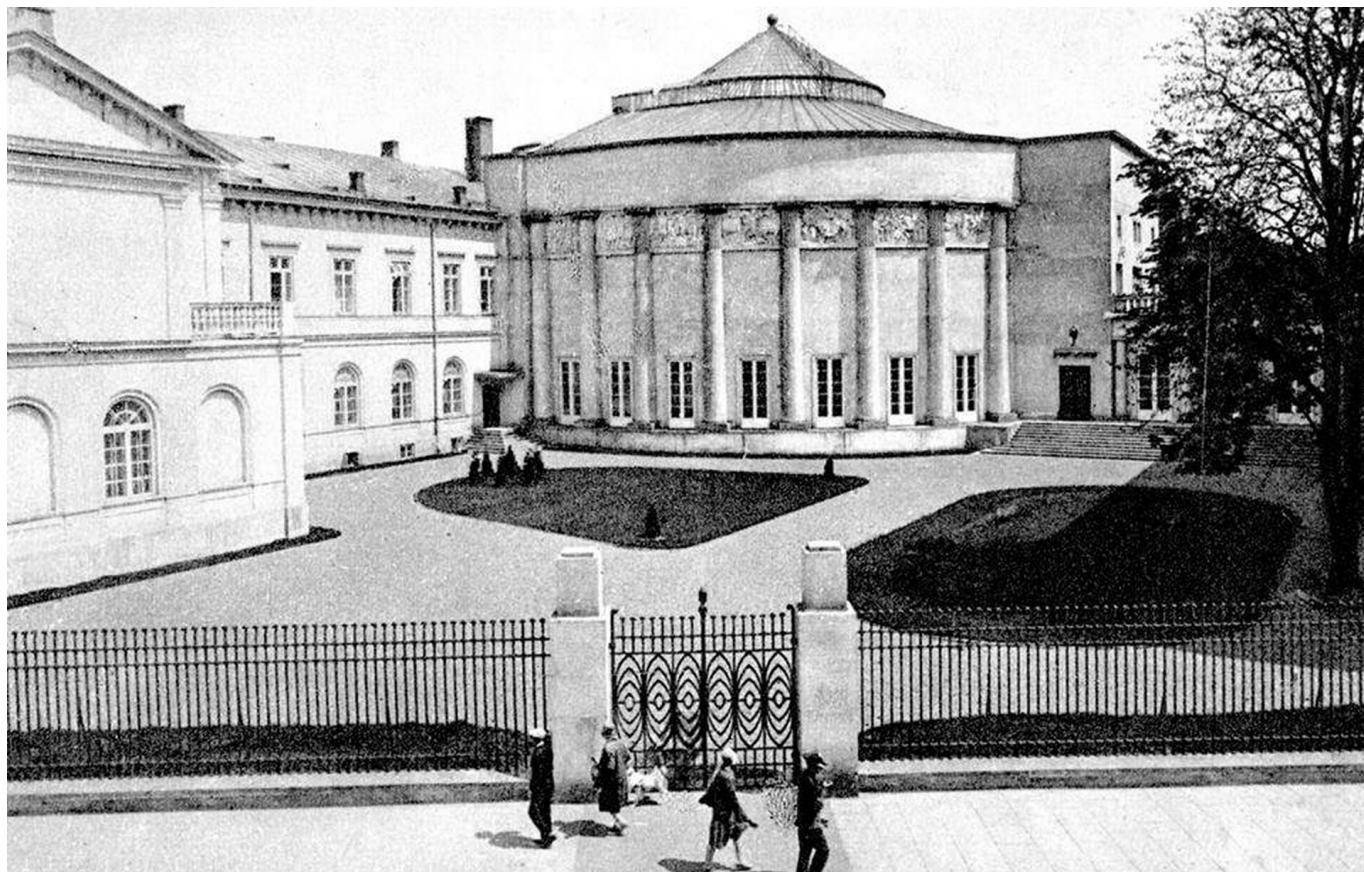

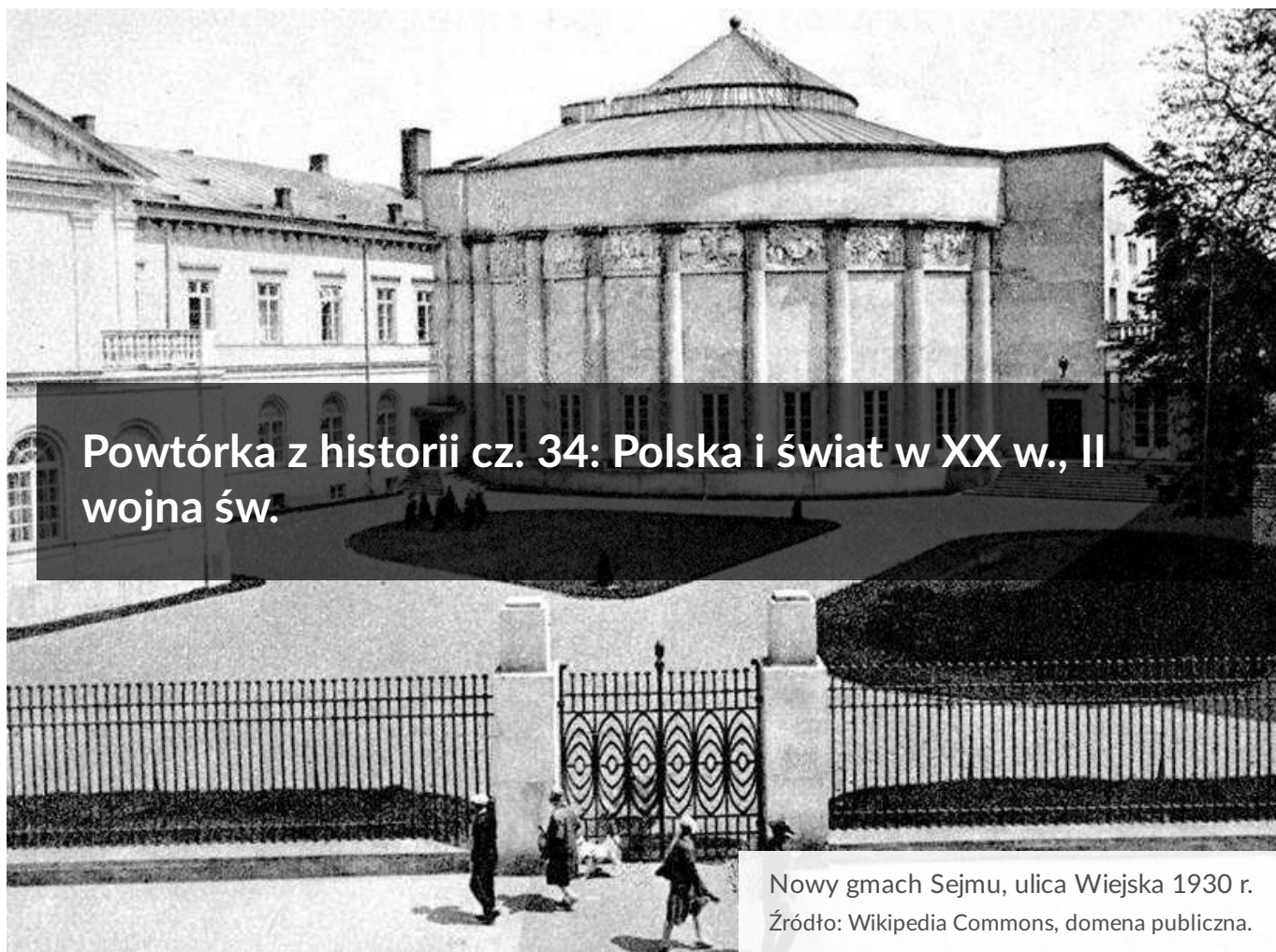
Powtórka z historii cz. 34: Polska i świat w XX w., II wojna św.

- [Wprowadzenie](#)
- [Jak czytać polecenia?](#)
- [Audiobook](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: *Wewnątrz komory gazowej*, [w:] P. Johnson, *Historia świata od roku 1917 do lat 90-tych*, Warszawa 1992, s. 555–556.
- Źródło: *Rzeczywistość niemieckich obozów koncentracyjnych*, [w:] P. Johnson, *Historia świata od roku 1917 do lat 90-tych*, Warszawa 1992, s. 557–558.
- Źródło: *Wojna domowa w Hiszpanii*, [w:] A. Czubiński, *Historia powszechna XX wieku*, Poznań 2003, s. 233.

- Źródło: *O wytycznych Hansa Franka ws. polityki kulturalnej pod okupacją niemiecką*, [w:] A. Ignatowicz, *Tajna oświata i wychowanie w okupowanej Warszawie*, Warszawa 2009, s. 12.
- Źródło: *Minister August Zaleski w sprawie układu z ZSRR*, [w:] W. Pobóg-Malinowski, *Najnowsza historia polityczna Polski. Tom trzeci. 1939-1945, cz. 1*, Gdańsk 1989, s. 191.
- Źródło: *Układ Sikorski-Majski, 30 lipca 1941 roku (fragment)*. Cytat za: Artykuł dostępny na wikipedia.org.
- Źródło: *Wokół ewakuacji polskich władz 17/18 września 1939 roku*, [w:] J. Łojek, *Pisma wybrane. Wiek XX*, Kraków 2014, s. 159–161.
- Źródło: W. Gadomski, *Miała być gospodarka mieszana*, dostępny w internecie: wyborcza.pl [dostęp 16.06.2020 r.].
- Źródło: *Wokół „buntu” gen. Lucjana Żeligowskiego*, [w:] W. Pobóg-Malinowski, *Najnowsza historia polityczna Polski. Tom drugi. 1914-1939, cz. 2*, Gdańsk 1990.
- Źródło: *Protokół końcowy francusko-polskich rozmów sztabowych 15-17 maja 1939*, dostępny w internecie: pl.wikisource.org [dostęp 16.06.2020 r.].
- Źródło: *Niemiecki generał Alfred Jodl, wypowiedź w czasie procesu norymberskiego*, [w:] J. Karski, *Wielkie mocarstwa wobec Polski: 1919–1945, od Wersalu do Jałty*, Warszawa 1992, s. 316–317.
- Źródło: *Wspomnienia francuskiego generała Louisa Faury’ego z rozmowy w sztabie francuskim 22 sierpnia 1939 roku*, [w:] *Polskie Siły Zbrojne w Drugiej Wojnie Światowej, t. I, Kampania Wrześniowa, cz. 3*, Londyn 1959, s. 9.
- Źródło: M. Paul, *Na ratunek Żydom uciekającym z obozu zagłady w Treblince*, [w:] *Złote serca czy złote żniwa? Studia nad wojennymi losami Polaków i Żydów*, red. M.J. Chodakiewicz, W.J. Muszyński, Warszawa 2011, s. 125.
- Źródło: M. Paul, *Na ratunek Żydom uciekającym z obozu zagłady w Treblince*, [w:] *Złote serca czy złote żniwa? Studia nad wojennymi losami Polaków i Żydów*, red. M.J. Chodakiewicz, W.J. Muszyński, Warszawa 2011, s. 134.
- Źródło: R. Ziemkiewicz, *Pułapka 1944*, dostępny w internecie: fakty.interia.pl [dostęp 16.06.2020 r.].
- Źródło: *Raport ppłk. Władysława Liniarskiego, 1945 rok*, [w:] A. Gella, *Zagłada Drugiej Rzeczypospolitej 1945–1947*, Warszawa 1998, s. 91–95.
- Źródło: *Sytuacja wyjściowa inicjatyw gospodarczych Edwarda Gierka*, [w:] W. Roszkowski, *Najnowsza historia Polski 1945-1980*, Warszawa 2003, s. 634.
- Źródło: W. Roszkowski, *Najnowsza historia Polski 1945-1980*, Warszawa 2003, s. 634–647.
- Źródło: *Program Polskiego Porozumienia Niepodległościowego, 2 maja 1976 roku*, [w:] *Polskie Porozumienie Nieniepodległościowe. Wybór tekstów*, red. Z. Najder, Londyn 1989, s. 4–7.
- Źródło: conference-board.org [dostęp 30.06.2018 r.].
- Źródło: stat.gov.pl [dostęp 30.06.2018 r.].
- Źródło: *Cele Komitetu Samoobrony Społecznej KOR, 29 września 1977 roku*, dostępny w internecie: kor.org.pl.

Powtórka z historii cz. 34: Polska i świat w XX w., II wojna św.

Nowy gmach Sejmu, ulica Wiejska 1930 r.
Źródło: Wikipedia Commons, domena publiczna.

Materiał jest częścią serii „**Powtórka z historii**”.

Pozwoli ci sprawdzić swoją wiedzę i powtórzyć wiadomości z jednego z działów historii. Będziesz pracować z tekstami źródłowymi i multimediami oraz wykonywać zestaw ćwiczeń interaktywnych. Aby ułatwić ci przypomnienie wiadomości w konkretnym kontekście historycznym, materiał koncentruje się na wybranej epoce – w tym przypadku jest to Polska i świat w XX w. (oraz początek II wojny światowej).

W pierwszej części materiału przypominamy, jak interpretować polecenia pojawiające się przy ćwiczeniach, i podpowiadamy, na co warto zwrócić uwagę. W drugiej będziesz pracować z materiałami źródłowymi oraz multimediami, aby w ostatniej sprawdzić swoją wiedzę, rozwiązując zestaw ćwiczeń związanych z danym okresem historii.

Twoje cele

- Przeanalizujesz typy poleceń do ćwiczeń, które mogą pojawić się na sprawdzianie wiedzy z historii dotyczącym Polski i świata w XX w. (i początku II wojny światowej).
- Przeanalizujesz wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście Polski i świata w XX w., wskazując zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.

- Ocenisz swoją wiedzę, wykonując zestaw ćwiczeń przygotowanych w tym repetytium.
- Opiszysz rodzaje źródeł i ocenisz ich przydatność do wyjaśnienia problemu historycznego.
- Zweryfikujesz swój stan wiedzy.

Jak czytać polecenia?

Ćwiczenia

W powtórkowych lekcjach skupimy się na części poświęconej pytaniom. Odnoszą się one do wielu różnych materiałów źródłowych (nie tylko tekstów oraz ilustracji, ale również map, tabel czy wykresów itp.), na których bazują m.in. ćwiczenia. Przede wszystkim musisz dokładnie zapoznać się z materiałami źródłowymi, ale także zwrócić uwagę na polecenia. Poniżej przybliżamy, czego możesz się spodziewać po poszczególnych poleceniach i zastosowanych czasownikach:

wyjaśnij
twoim zadaniem jest zrekonstruowanie związku przyczynowo-skutkowego, opisanie od początku do końca, o co chodziło i dlaczego;
scharakteryzuj
podobnie jak powyżej należy przeanalizować genezę, przebieg oraz konsekwencje danego procesu historycznego, podając uczestników wydarzeń (postacie, organizacje);
porównaj
czyli zestawianie wydarzeń, zachodzących procesów, danych itp. zarówno pod kątem występujących różnic, jak i podobieństw;
rozstrzygnij
w tym wypadku oczekiwana odpowiedź jest jedna: „tak” lub „nie” (oczywiście wraz z uzasadnieniem), ale bez formułowania własnych ocen;
rozważ
tu natomiast trzeba sformułować zarówno argumenty, jak i kontrargumenty, czyli „za” i „przeciw”, wartościując słuszność danego rozumowania;
ocień
to polecenie pozwala ci przedstawić swoją własną, subiektywną opinię na temat opisywanych zjawisk i procesów; każda przedstawiona ocena - o ile będzie dobrze

uzasadniona – zostanie uznana, dlatego też kluczową rolę odgrywa umiejętność budowania argumentacji;

udowodnij

w poleceniu zawarta jest teza, a od osoby wykonującej to polecenie oczekuje się stworzenia krótkiej narracji z podaniem argumentów na rzecz jej prawdziwości;

uzasadnij

zadanie podobne jak powyżej, ale w tym przypadku powinno się określić sposób rozumowania, który umożliwia postawienie danej tezy;

wykaż

masz wykazać prawdziwość lub nieprawdziwość związków przyczynowo-skutkowych, odnoszących się do tezy;

podaj (wymień, wskaż)

takie polecenia występują w zadaniach półotwartych, w których masz miejsce na odpowiedź; podajesz wtedy pojęcie, nazwę własną (pełną, bez skrótów), imię i nazwisko osoby itp.

Pamiętaj, że odpowiedź musi odnosić się do źródła – błędem jest bazowanie wyłącznie na swojej wiedzy i zignorowanie podanego źródła. Chodzi bowiem o to, aby umiejętnie połączyć analizę materiału źródłowego z własną wiedzą. Nie bój się korzystać z posiadanych informacji i zawsze odwołuj się do podanych źródeł.

Polecenie 1

Zapoznaj się z materiałami źródłowymi i wykonaj kolejne polecenia.

Audiobook można wysłuchać pod adresem: <https://zpe.gov.pl/b/P1E44sYDm>

Przemówienie Heinricha Himmlera do gruppenführerów SS, 1943 rok

Jest zasadniczym błędem, jeżeli całą naszą niewinną duszę z jej uczciwością, naszą dobroduszość, nasz idealizm przenosimy na obce narody (...). Jedna zasada musi absolutnie obowiązywać esesmana: uczciwi, przyzwoici, wierni, koleżeńscy mamy być tylko wobec ludzi naszej własnej krwi (...). Jest mi najzupełniej obojętne, jaki los czeka Rosjan, Polaków czy Czechów. Co w tych narodach jest dobrej krwi i naszej rasy to sobie zabierzemy, rabując im, jeśli będzie trzeba, ich dzieci i wychowując je u nas. Czy inne narody żyją w dobrobycie, czy też zdychają z głodu, obchodzi mnie tylko o tyle, o ile potrzebujemy ich jako niewolników dla rozwoju naszej kultury. (...) Czy przy kopaniu rowów przeciwczołgowych dziesięć tysięcy bab rosyjskich padnie z wyczerpania, czy nie, interesuje mnie tylko w związku z ukończeniem rowów przeciwczołgowych dla Niemców. (...) My, Niemcy, jedyni na świecie mamy przyzwoity stosunek do zwierząt. Dlatego również nasz stosunek do tych człekoźwierząt będzie przyzwoity. Ale zbrodnią wobec naszej własnej krwi byłoby martwić się ich losem i chcieć obdarzyć ich ideałami... (...) „Naród żydowski zostanie wytępiony” – mówi każdy członek partii, to jasne, to przewiduje nasz program. Wyeliminowanie Żydów, wytępienie, to się robi. A potem przychodzą wszyscy, 80 milionów pocziwych Niemców, i każdy ma swego przyzwoitego Żyda. Jasne, wszyscy inni to świny, ale ten jeden Żyd to pierwsza klasa. Nikt z tych, co tak mówią, nie widział likwidowania Żydów, nie przeżył tego. Większość z was wie, co to znaczy, kiedy leży obok siebie sto trupów, pięćset trupów, tysiąc trupów. Wytrzymać to, a przy tym (...) pozostać człowiekiem przyzwoitym – oto, co uczyniło nas twardymi. To jest chwalebna karta naszej historii (...).

Źródło: Przemówienie Heinricha Himmlera do gruppenführerów SS, 1943 rok, [w:] J.C. Fest, *Oblicze Trzeciej Rzeszy*, Warszawa 1970, s. 194–195.

Audiobook można wysłuchać pod adresem: <https://zpe.gov.pl/b/P1E44sYDm>

Naloty dywanowe na Hamburg i Drezno

Strategiczne zwycięstwo odnieśli alianci w prowadzonych od 24 lipca do 3 sierpnia [1943 roku] nalotach na Hamburg (...). W nocy z 27 na 28 lipca samoloty RAF-u wytworzyły nad miastem temperaturę 800-1000 stopni Celsjusza, powstał wiatr ogniowy o strasznej sile. Zniszczono między innymi 214350 domów, (...) a liczba zabitych i rannych w czterech dzielnicach objętych burzą ogniową wyniosła 40 tys. (...) drugi nalot następował wtedy, gdy w mieście zebrały się oddziały ratunkowe. (...) zabito 135 tys. mężczyzn, kobiet i dzieci. Ponieważ był to tłusty wtorek, wiele dzieci nosiło jeszcze kostiumy karnawałowe. Po raz pierwszy w tej wojnie w cel uderzono tak silnie, że nie pozostało dość ludzi zdolnych do noszenia ciał (...). Churchill zdawał sobie sprawę, jaki **rozkład moralności niesie wojna**, i był nim przerażony. (...) Pod koniec 1941 r., gdy w wojnę zaangażowane były już i Rosja, i Ameryka, Churchill sam zdawał sobie sprawę, że na dłuższą metę klęska Hitlera jest nieunikniona. Zniknęły racje praktyczne, by atakować miasta, racje moralne były nie do obrony.

Źródło: Naloty dywanowe na Hamburg i Drezno, [w:] P. Johnson, *Historia świata od roku 1917 do lat 90-tych*, Warszawa 1992, s. 541-542.

Polecenie 2

Wyjaśnij, jakiego rodzaju poświęceń Himmler oczekiwał od swoich rodaków.

Tvoja odpowiedź

Polecenie 3

Wyjaśnij mechanizm zjawiska, do którego odnosi się pogrubiony fragment tekstu.

Tvoja odpowiedź

Polecenie 4

Wyjaśnij, jakie niebezpieczeństwo na przyszłość wiązało się z faktem nieogłoszenia przez legalne władze II RP stanu wojny z ZSRR po agresji 17 września 1939 roku.

Audiobook można wysłuchać pod adresem: <https://zpe.gov.pl/b/P1E44sYDm>

Jerzy Łojek, *Pisma wybrane. Wiek XX*,

Wokół ewakuacji polskich władz 17/18 września 1939 roku

W południe dnia 17 września 1939 jeszcze niemal połowa terytorium państwa polskiego wolna była od obcej okupacji. Około pół miliona żołnierzy WP stawiało czynny opór agresji niemieckiej. W sumie około trzystu tysięcy mogło być użytych do demonstracyjnego stawienia oporu agresji ZSRR. Niezbędne było jednak wyjaśnienie: jaki stan prawny powstał między Polską a ZSRR wskutek agresji 17 września i jakie wynikają stąd obowiązki dla wszystkich obywateli państwa polskiego. (...) Rząd RP dnia 17 września: po pierwsze, pozostawił społeczeństwo i walczące nadal wojska w stanie całkowitej dezorientacji; po drugie, postradał szansę wprowadzenia sprawy polskiej w obieg informacji międzynarodowej przez następne kilkanaście dni, dla wytworzenia w światowej opinii publicznej nastrojów sprzyjających sprawie polskiej, przede wszystkim przez ujawnienie współpracy sojuszniczej między Niemcami i ZSRR (...); po trzecie, wepchnął społeczeństwo polskie na ziemiach wschodnich RP w beznadziejną sytuację wynikającą przede wszystkim z braku orientacji państwowej i świadomości niebezpieczeństw grożących w latach 1939-1941; po czwarte (i najważniejsze), stracił ogromnej wagi tytuły prawno-międzynarodowe, które mogły być dać sprawie polskiej jakąś szansę w latach 1941-1945.

Źródło: J. Łojek, *Pisma wybrane. Wiek XX*, red. M. Kornat, Kraków 2014, s. 159–161.

Tvoja odpowiedź:

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Wyjaśnij, jakie znaczenie dla przebiegu kampanii, symbolicznie ukazanego w źródle 1, miała linia Mannerheima.

Źródło 1. Żołnierze Armii Czerwonej w okopach, 1940 rok

Źródło: dostępny w internecie: wikipedia commons, domena publiczna.

Źródło 2. Linia Mannerheima

Źródło: Contentplus.sp. z o.o. na podstawie Jniemenmaa, dostępny w internecie: wikipedia commons, licencja: CC BY-SA 3.0.

Tvoja odpowiedź:

Podaj nazwę kampanii wojennej, do której odnoszą się oba źródła.

Wyjaśnij cele wskazanej w źródłach polityki okupantów.

“ O wytycznych Hansa Franka ws. polityki kulturalnej pod okupacją niemiecką

Polakom należy umożliwić kształcenie się jedynie w takim zakresie, aby uświadomili sobie, iż jako naród nie mają żadnych perspektyw. W grę mogą więc wchodzić co najwyżej złe filmy, względnie takie, które obrazują wielkość i siłę Rzeszy Niemieckiej. Trzeba będzie w szerokim zakresie wprowadzić system głośników; będą one pełnić rolę swego rodzaju służby informacyjnej (...).

Źródło: *O wytycznych Hansa Franka ws. polityki kulturalnej pod okupacją niemiecką*, [w:] A. Ignatowicz, *Tajna oświata i wychowanie w okupowanej Warszawie*, Warszawa 2009, s. 12.

Odsetek wymordowanych reprezentantów różnych kategorii elity intelektualnej pod okupacją niemiecką i sowiecką w latach 1939-1945.

Kategoria	Odsetek strat
Adwokaci	58%
Prawnicy łącznie	26%
Lekarze	38%

Kategoria	Odsetek strat
Nauczyciele	33%
Pracownicy naukowci	30%
Księża	28%

Na podstawie:

Źródło: S. Sieradzki, Niemiecki koń trojański, dostępny w internecie: wprost.pl [dostęp 16.06.2020 r.];

W. Roszkowski, Najnowsza historia Polski 1945-1980, Warszawa 2003, s. 28.

Tvoja odpowiedź

Wyjaśnij różnicę przeznaczenia obozu koncentracyjnego i obozu śmierci.

Źródło 1

“ Rzeczywistość niemieckich obozów koncentracyjnych

Fritz Sauckel, kierujący systemem pracy niewolniczej, ustalił: „Wszystkim więźniom trzeba dać takie wyżywienie, warunki do życia i traktowania, jakie pozwoliłyby na możliwie najpełniejszą eksploatację ich sił przy najmniejszych kosztach własnych”. Współczesny historyk: „Dla firmy I.G. Farben robotnik-niewolnik był surowcem do zużycia, ludzkim surowcem, z którego systematycznie wydobywano ludzką substancję. Po zużyciu całej energii odsyłano żyjące odpadki do komór gazowych i pieców krematoryjnych w ośrodkach zagłady w Brzezince, gdzie SS używało ich jeszcze jako surowców wtórnych do celów gospodarki wojennej Niemiec: złote zęby dla Reichbanku, włosy na materace, a tłuszcz na mydło.

Źródło: *Rzeczywistość niemieckich obozów koncentracyjnych*, [w:] P. Johnson, *Historia świata od roku 1917 do lat 90-tych*, Warszawa 1992, s. 557–558.

Źródło 2

“ Wewnątrz komory gazowej

„Potem czuli gaz i tłoczyli się z dala od groźnych kolumn, wreszcie biegli do ogromnych metalowych drzwi z małymi wziernikami, gdzie zbijali się w jedną niebieską, lepką, zbryzganą krwią piramidę, drapiąc, bijąc i maltretując jedni drugich jeszcze w chwili śmierci. W dwadzieścia pięć minut później elektryczne pompy usuwały przesycone gazem powietrze,

wielkie metalowe drzwi odsuwały się i wchodzili ludzie z żydowskiego Sonderkommando, w maskach gazowych i gumowych butach, niosąc węże gumowe, bo pierwszym ich zadaniem było zmycie krwi i kału. Potem musieli rozdzielić splątane, zbite zwłoki za pomocą haków i lin”. (...) Często przez oszczędność używano niedostatecznych ilości kosztownego gazu, tak że ofiary były tylko ogłuszone, a potem palone żywcem

Źródło: *Wewnątrz komory gazowej*, [w:] P. Johnson, *Historia świata od roku 1917 do lat 90-tych*, Warszawa 1992, s. 555–556.

Tvoja odpowiedź:

Wyjaśnij, jakie czynniki ograniczały charakter pomocy niesionej ofiarom Holocaustu.

((M. Paul

Na ratunek Żydom uciekającym z obozu zagłady w Treblince

Było oczywiste i całkowicie do przewidzenia, że mieszkańcy okolicznych wiosek nie otwierali najzwyczajniej w świecie drzwi swoich chat na przyjęcie szukających schronienia uciekinierów. Zwłaszcza, że byli oni poszukiwani przez zorganizowane i uzbrojone niemieckie oddziały. Każda forma pomocy uciekającemu Żydowi w okupowanej przez Niemców Polsce była bowiem karana śmiercią. Zazwyczaj karę tę wymierzano poprzez masowe rozstrzeliwania albo też spalenie osoby wraz z rodziną we własnym domu. Zachodni Europejczycy (których sytuacja materialna była znaczenie lepsza niż Polaków) tylko niezwykle rzadko podejmowali próby pomocy uciekinierom, mimo że ryzykowali znacznie mniej – karą był rodzaj grzywny albo w wypadku „recydywisty” – krótki pobyt w więzieniu, ale najczęściej po prostu nic. Strach był przytłaczającym czynnikiem powstrzymującym przed udzielaniem pomocy Żydom w Polsce. Można by to wyrazić też inaczej: człowiek nie jest skłonny do angażowania się w działalność potencjalnie samobójczą.

Źródło: M. Paul, *Na ratunek Żydom uciekającym z obozu zagłady w Treblince*, [w:] *Złote serca czy złote żniwa? Studia nad wojennymi losami Polaków i Żydów*, red. M.J. Chodakiewicz, W.J. Muszyński, Warszawa 2011, s. 125.

((M. Paul

Na ratunek Żydom uciekającym z obozu zagłady w Treblince

Chłopi zamieszkali blisko Treblinki nie chcieli mi dać schronienia nawet na jedną noc. Chętnie dali mi jednak jedzenie, a nawet pieniądze, ale nie chcieli, abym został na noc, bowiem Ukraińcy skoszarowani w Treblince

często chodzili po okolicy. (...) W całej okolicy Treblinki nie opowiadano o niczym innym. Wciąż te same straszne historie. Bliżej Warszawy ludzie pozwolili mi zatrzymać się u nich na noc, ale nie było mowy o dłuższym pobycie.

Źródło: M. Paul, *Na ratunek Żydom uciekającym z obozu zagłady w Treblince*, [w:] *Złote serca czy złote żniwa? Studia nad wojennymi losami Polaków i Żydów*, red. M.J. Chodakiewicz, W.J. Muszyński, Warszawa 2011, s. 134.

Tvoja odpowiedź

Odwołując się do ustaleń teherańskich i jałtańskich w kwestii Polski, oceń, czy koncepcja „kapitału krwi” w realistyczny sposób uwzględniała międzynarodowe uwarunkowania.

((R. Ziemkiewicz

Pułapka 1944

Nadal realizowaliśmy naszkicowaną przez generała Sikorskiego koncepcję „kapitału krwi”, zakładającą, że po pokonaniu Niemiec państwa koalicji antyhitlerowskiej wynagrodzone zostaną w proporcji do wysiłku włożonego w wojnę, mierzonego poniesionymi ofiarami. Polacy starali się więc wzmożonym wysiłkiem i spektakularną ofiarnością (...) przekonać sojuszników, że ich oskarżenia o wycofywanie się Polski z walki z Niemcami są bezpodstawne. Do tych samych argumentów odwoływali się także inicjatorzy powstania w Warszawie. Krańcowe poświęcenie okazane w walce z Niemcami miało wzruszyć zachodnią opinię publiczną i skłonić zachodnie rządy, żeby jakoś wzięły nas w obronę przed Sowietami.

Źródło: R. Ziemkiewicz, *Pułapka 1944*, dostępny w internecie: fakty.interia.pl [dostęp 16.06.2020 r.].

Polscy żołnierze na „widmie”, bitwa o Monte Cassino

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Twoja odpowiedź

Wyjaśnij, dlaczego zawarcie układu z ZSRS wzbudziło sprzeciw części Rządu RP.

Źródło 1.

“ Układ Sikorski-Majski, 30 lipca 1941 roku (fragment)

Rząd Związku Socjalistycznych Republik Rad oświadcza swą zgodę na tworzenie na terytorium Związku Socjalistycznych Republik Rad Armii Polskiej, której dowódca będzie mianowany przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej w porozumieniu z rządem Związku Socjalistycznych Republik Rad. (...) Z chwilą przywrócenia stosunków dyplomatycznych rząd Związku Socjalistycznych Republik Rad udzieli amnestii wszystkim obywatelom polskim, którzy są obecnie pozbawieni swobody na terytorium Związku Socjalistycznych Republik Rad bądź jako jeńcy wojenni, bądź z innych odpowiednich powodów.

Źródło: *Układ Sikorski-Majski, 30 lipca 1941 roku (fragment)*. Cytat za: Artykuł dostępny na [wikipedia.org](https://pl.wikipedia.org/wiki/Uk%C5%82ad_Sikorski-Majski).

Źródło 2.

“ Minister August Zaleski w sprawie układu z ZSRR

Skonstruowany projekt układu nie daje Polsce „żadnych zysków”; to, co wyglądać może na zysk – zgoda Rosji na unieważnienie traktatów, zawartych z Hitlerem – zyskiem wcale nie jest, gdyż już sam wybuch wojny niemiecko-sowieckiej traktaty te przekreślił; Rosja mówi o Polsce niepodległej „w granicach etnograficznych” - jest to wyraźna próba powrotu do roku 1920, do sytuacji sprzed zwycięstwa polskiego, powrotu do „koncepcji Curzona”.

Źródło: *Minister August Zaleski w sprawie układu z ZSRR*, [w:] W. Pobóg-Malinowski, *Najnowsza historia polityczna Polski. Tom trzeci. 1939-1945, cz. 1*, Gdańsk 1989, s. 191.

Twoja odpowiedź:

Udowodnij, że akceptacja sformułowania podkreślonego w źródle 1 mogła narazić premiera Sikorskiego na krytykę ze strony opozycji.

Twoja odpowiedź:

Ćwiczenie 7

Podaj nazwę kategorii działań konspiracyjnych Polskiego Państwa Podziemnego, których przykład ukazano na fotografii.

Fotografia wykonana w okupowanej Warszawie

Źródło: dostępny w internecie: info-pc.home.pl [dostęp 16.06.2020 r.].

Na fotografii ukazano przykład kategorii działań konspiracyjnych Polskiego Państwa Podziemnego o nazwie „ ”.

Rozważ, czy walka żołnierzy podziemia niepodległościowego po 1945 r. miała sens, podając po jednym argumentie i kontrargumentie.

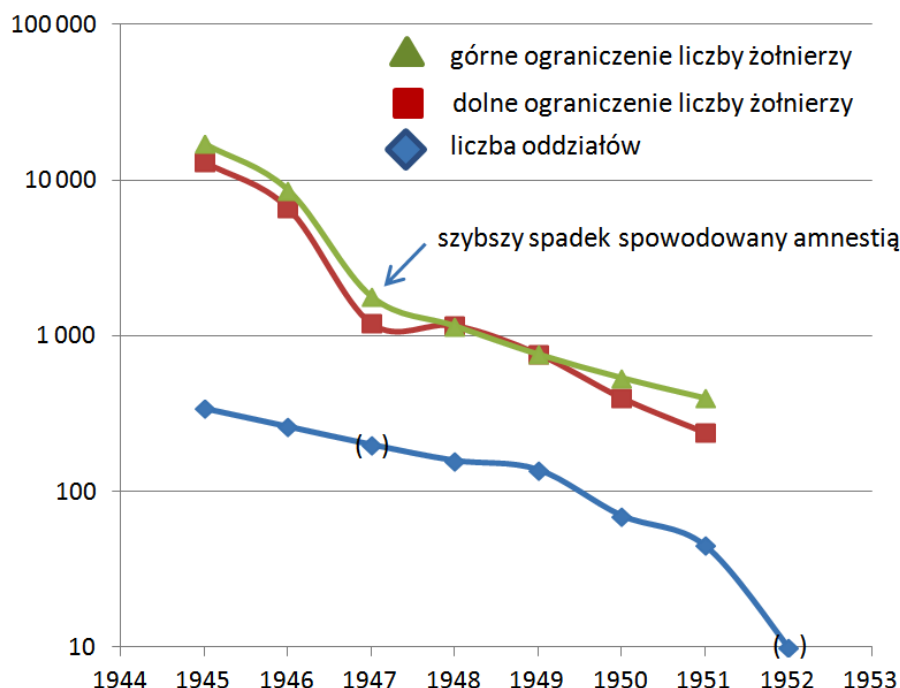
“ Raport ppłk. Władysława Liniarskiego, 1945 rok

NKWD z całą pasją wściekłości przeprowadza aresztowania dowódców AK. Bada w bestialski sposób, bije drutem kolczastym, kłuje szpilki za paznokcie, łamie żebra i wszystkich wywozi do Rosji. Za linią Curzona NKWD organizuje obławy na Polaków i morduje ich na miejscu bądź wywozi mężczyzn i kobiety zdolnych do pracy lub wojska. Siłą wyrzucają rodziny polskie na zachód poza linię Curzona. (...) Krwawa okupacja sowiecka bestialstwem przewyższyła niemiecką.

Aresztowania w każdej wsi, mordy, gwałcenie dziewcząt, grabież.

Aresztowanych dziesiątki tysięcy; wywożą w nieznanym kierunku na amerykańskich samochodach lub torturują nagich w lochach z wodą.

Źródło: *Raport ppłk. Władysława Liniarskiego, 1945 rok*, [w:] A. Gella, *Zagłada Drugiej Rzeczypospolitej 1945–1947*, Warszawa 1998, s. 91–95.

Liczba żołnierzy powstania antykomunistycznego w Polsce w latach 1945-1953

Źródło: Happa, Wikimedia Commons, licencja: CC BY-SA 3.0.

Twoja odpowiedź

Dla nauczyciela

Autor: Stanisław Mrozowicz

Przedmiot: historia

Temat: Powtórka z historii cz. 34: Polska i świat w XX w., II wojna światowa

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum, technikum

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

Zakres podstawowy

XLVII. II wojna światowa i jej etapy. Uczeń:

- 1) omawia współpracę hitlerowskich Niemiec i ZSRS w latach 1939–1941;
- 2) charakteryzuje etapy agresji i aneksji obu totalitarnych mocarstw;
- 3) sytuuje w czasie i przestrzeni przełomowe wydarzenia II wojny światowej (polityczne i militarne);
- 4) charakteryzuje politykę hitlerowskich Niemiec na terenach okupowanej Europy;
- 5) wyjaśnia przyczyny klęski państw Osi;
- 6) opisuje uwarunkowania militarne i polityczne konferencji Wielkiej Trójki (Teheran, Jałta, Poczdam) i przedstawia ich ustalenia.

Zakres rozszerzony

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

XLVII. II wojna światowa i jej etapy. Uczeń: spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:

- 1) charakteryzuje przebieg działań wojennych na Dalekim Wschodzie i na innych frontach II wojny światowej;
- 2) omawia narodziny i działalność Wielkiej Koalicji;

3) charakteryzuje sytuację ludności cywilnej oraz jeńców wojennych, z uwzględnieniem przykładów eksterminacji;

4) charakteryzuje polityczne, gospodarczo-społeczne oraz kulturowe skutki II wojny światowej.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- analizuje typy poleceń do ćwiczeń, które mogą pojawić się na sprawdzianach z historii.
- ocenia swoją wiedzę, wykonując zestaw ćwiczeń przygotowanych w repetytorium.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm,
- lekcja odwrócona.

Metody i techniki nauczania:

- pogadanka;
- praca ze źródłami oraz audiobookiem;

Formy zajęć:

- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda;
- telefony z dostępem do internetu.

Przebieg zajęć:

Przed zajęciami:

Uczniowie zapoznają się z tekstem e-materiału oraz wskazówkami, jaki interpretować polecenia występujące w zadaniach maturalnych.

Faza wstępna

1. Nauczyciel podaje temat i cel lekcji: Nauczycie się (lub przypomnicie sobie), w jaki sposób przygotować się do sprawdzianu z historii. Skupimy się na ćwiczeniach dotyczących Polski i świata w XX wieku. Przećwiczcie pracę z materiałami źródłowymi i różnymi typami poleceń.

Faza realizacyjna

1. Nauczyciel prosi, aby uczniowie, pracując następnie w parach, uważnie wysłuchali audiobooka i zapoznali się z poleceniami.
2. Prowadzący odtwarza audiobook będący zbiorem tekstów źródłowych. Ustala czas na wykonanie w parach poleceń do audiobooka. Uczniowie w parach pracują nad poleceniami.
3. Następnie nauczyciel prosi 2-3 wybranych uczniów o przedstawienie swoich propozycji odpowiedzi. Reszta uczniów może dopowiadać brakujące ich zdaniem informacje. Jedna osoba notuje propozycje na tablicy. Nauczyciel w razie potrzeby koryguje odpowiedzi, udziela uczniom informacji zwrotnej.
4. Nauczyciel dzieli uczniów na grupy. Każda z grup wykonuje po dwa wskazane przez prowadzącego ćwiczenia z e-materiału. Wspólnie weryfikują odpowiedzi, nauczyciel udziela uczniom zwrotnej informacji.

Faza podsumowująca

1. Nauczyciel pyta uczniów, które zagadnienia albo polecenia były dla nich trudne. Prosi wybranego ucznia albo uczennicę (może być także ochotnik) o podsumowanie lekcji.
2. Na zakończenie nauczyciel dokonuje oceny pracy uczniowskich grup.

Praca domowa

1. Uczniowie wykonują w domu ćwiczenia niezrealizowane na lekcji.
2. Nauczyciel może rozdać przykładowe ćwiczenia maturalne (z wcześniejszych egzaminów) i poprosić o wykonanie ich w domu.

Materiały pomocnicze:

Arkusze maturalne CKE z matury z historii z poprzednich lat.

Wybór tekstów źródłowych do wskazanej epoki.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

Uczniowie mogą odsłuchać audiobook przed lekcją, aby przygotować się do pracy ze źródłami w czasie fazy realizacyjnej lekcji.